

Literatura i Periodisme: de Josep Pla a Montserrat Roig

Codi: 106732

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2503998 Filologia Catalana: Estudis de Literatura i Lingüística	OT	4	1
2504380 Estudis d'Anglès i Català	OT	0	0
2504380 Estudis d'Anglès i Català	OT	3	0
2504380 Estudis d'Anglès i Català	OT	4	0
2504388 Estudis de Català i Espanyol	OT	0	0
2504388 Estudis de Català i Espanyol	OT	3	0
2504388 Estudis de Català i Espanyol	OT	4	0

Professor/a de contacte

Nom: Ramon Panyella Ferreres

Correu electrònic: ramon.panyella@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu accedir-hi des d'aquest [enllaç](#). Per consultar l'idioma us caldrà introduir el CODI de l'assignatura. Tingueu en compte que la informació és provisional fins a 30 de novembre de 2023.

Prerequisits

Cap

Objectius

L'assignatura es proposa l'estudi del periodisme literari català durant el segle XX, específicament entre el període d'entreguerres (1919-39) i els primers decennis de l'època democràtica (1980/1990).

En concret, es tracta de:

- Conèixer la varietat de gèneres de la prosa periodística moderna en llengua catalana (columna, crònica seriada, reportatge, entrevista, la semblança...), amb una especial atenció al gènere de l'article literari i a les seves diverses modalitats i enfocaments.
- Estudiar alguns autors catalans significatius del segle XX que van conrear la prosa en l'àmbit de la premsa periòdica.

Competències

Filologia Catalana: Estudis de Literatura i Lingüística

- Actuar amb responsabilitat ètica i respecte pels drets fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Aplicar conceptes, recursos i mètodes de l'anàlisi literària a la literatura catalana tenint en compte les seves fonts, la periodització de la història literària occidental i el context social.
- Demostrar domini de la normativa de la llengua catalana, dels seus fonaments lingüístics i de totes les seves aplicacions en l'àmbit acadèmic i professional.
- Elaborar estudis de caràcter històric sobre les tendències, els gèneres i els autors de la tradició literària catalana.
- Fer lectures i interpretacions crítiques de textos.
- Fer treballs escrits o presentacions orals efectius i adaptats al registre adequat.
- Identificar les principals tendències, els autors més significatius i les obres més representatives de la literatura catalana.
- Interpretar els textos literaris des de bases filològiques i comparatives.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Utilitzar la informació d'acord amb l'ètica científica.

Estudis d'Anglès i Català

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Aplicar els principis ètics científics al tractament de la informació.
- Demostrar el coneixement normatiu de la llengua catalana i els seus fonaments i el domini en totes les aplicacions en l'àmbit acadèmic i professional.
- Demostrar habilitats per treballar de manera autònoma i en equip per assolir els objectius planificats, si escau en contextos multiculturals i interdisciplinaris.
- Fer treballs escrits o presentacions orals efectius i adaptats al registre adequat en diferents llengües.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat les habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Valorar críticament la producció literària i cultural en català i anglès i el seu context històric i social.

Estudis de Català i Espanyol

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Aplicar els principis ètics científics al tractament de la informació.
- Demostrar el coneixement normatiu de les llengües catalana i espanyola i el domini en totes les aplicacions en àmbit acadèmic i professional.
- Demostrar habilitats per treballar de manera autònoma o en equip per assolir els objectius planificats, si escau en contextos multiculturals i interdisciplinaris.
- Elaborar argumentacions aplicables als àmbits de la filologia catalana i espanyola, de la teoria literària i de la lingüística, i avaluar-ne la rellevància acadèmica.
- Elaborar estudis de caràcter històric sobre les tendències, els gèneres i els autors de la tradició literària catalana i espanyola.
- Emprar la metodologia i els conceptes de l'anàlisi literària tenint en compte les fonts i el context històric i social.
- Fer treballs escrits o presentacions orals efectius i adaptats al registre adequat en diferents llengües.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Reconèixer els períodes, tradicions, tendències, autors i obres més significatius de la literatura en llengua catalana i espanyola en el seu context historicosocial.

Resultats d'aprenentatge

1. Abordar amb rigor els valors transmesos pels textos analitzats, fent-ne una crítica constructiva.
2. Analitzar textos literaris des de bases filològiques i comparatistes i identificar models de llengua literària en textos catalans contemporanis.
3. Aplicar adequadament els coneixements adquirits per a l'obtenció de dades i el maneig de fonts documentals d'aplicació a l'estudi de la llengua i la literatura catalanes.
4. Aplicar les eines informàtiques i saber consultar les fonts documentals específiques.
5. Aplicar les eines informàtiques i saber consultar les fonts documentals.
6. Comentar textos literaris, aplicant els instruments adquirits, atenent el context històric i sociocultural.
7. Comentar textos literaris, aplicant-hi els instruments adquirits i d'acord amb el context històric i sociocultural.
8. Contrastar textos d'autors i èpoques diferents.
9. Demostrar un coneixement sòlid dels temes relacionats amb l'estudi de la literatura i la cultura en general.
10. Descriure el context històric de la literatura catalana contemporània i relacionar obres amb el seu context històric i cultural.
11. Dominar l'expressió oral i escrita en llengua catalana.
12. Elaborar treballs d'acord amb l'ètica científica.
13. Elaborar, amb un nivell avançat, textos crítics sobre les tendències, els autors i les obres més significatives de la literatura catalana contemporània.
14. Exposar els coneixements sobre la història, l'art o altres moviments culturals.

15. Exposar i argumentar, de manera complexa, visions de conjunt sobre fenòmens de la literatura catalana contemporània.
16. Fer treballs escrits i presentacions orals efectives i adaptades al registre adequat.
17. Identificar els elements clau de la tradició cultural occidental a partir del segle XIX fins a l'actualitat.
18. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
19. Identificar les relacions de la literatura amb la història, l'art o altres moviments culturals.
20. Interpretar críticament la bibliografia.
21. Interpretar críticament obres literàries tenint en compte les relacions entre els diferents àmbits de la literatura i la relació de la literatura amb les àrees humanes, artístiques i socials.
22. Interpretar críticament obres literàries tenint en compte les relacions entre els diferents àmbits de la literatura i la seva relació amb les àrees humanes, artístiques i socials.
23. Interpretar la tradició cultural occidental a partir del segle XIX i fins a l'actualitat, i reconèixer amb detall en un text contemporani els trets de la tradició occidental.
24. Mantenir una actitud de respecte cap a les opinions, valors, comportaments i pràctiques dels altres.
25. Mantenir una actitud de respecte envers les opinions, valors, comportaments i pràctiques dels altres.
26. Organitzar amb eficàcia la part autònoma de l'aprenentatge.
27. Potenciar la capacitat de lectura, interpretació i anàlisi crítica de textos literaris i lingüístics.
28. Produir textos escrits i orals amb correcció normativa.
29. Realitzar treballs escrits i presentacions orals efectives i adaptades al registre adequat.
30. Redactar assajos originals i complexos, amb domini de la bibliografia pertinent, sobre autors i obres del període contemporani.
31. Redactar comentaris de text amb sentit crític.
32. Redactar, amb un nivell avançat, assajos històrics i interpretatius sobre la tradició literària contemporània.
33. Relacionar un autor amb la seva època i amb els trets literaris d'aquesta.
34. Treballar autònomament en l'estudi sincrònic i diacrònic de la llengua i la literatura catalanes.
35. Utilitzar recursos tecnològics (digitals i audiovisuals) per a l'adquisició del coneixement i les seves aplicacions en llengua i literatura.
36. Valorar amb rigor els valors transmesos pels textos analitzats, fent-ne una crítica constructiva.

Continguts

A. TEMES TEÒRICS

1. La relació entre literatura i periodisme. Prosa literària i prosa periodística: límits, espais de confluència. Periodistes i escriptors.
2. Els gèneres periodístics: columnisme, articulisme, crònica, reportatge, crítica. Altres.
3. El debat intel·lectual a l'Europa d'entreguerres i l'exercici del periodisme.
4. Panorama històric del periodisme literari català modern (segle XX). Inici i evolució. Principals autors i capçaleres (diaris, revistes, setmanaris).

B. AUTORS. LECTURA I ANÀLISI DE TEXTOS

5. Anys 20/30: Josep Carner, Josep Pla, Josep M. de Sagarra, Carles Soldevila. Altres: Agustí Calvet "Gaziel", Eugeni Xammar, Just Cabot, Irene Polo, Josep M. Planes, Lluís Capdevila, Andreu Avel·lí Artís, Aurora Bertrana...
6. De la postguerra fins als anys 80/90: Joan Oliver, Pere Calders, Montserrat Roig, Josep M. Espinàs. Altres: Maria Aurèlia Capmany, Teresa Pàmies, Baltasar Porcel, Isabel-Clara Simó, Quim Monzó...

Metodologia

L'assignatura es distribueix en sessions teòriques i seminaris de lectura. Les sessions teòriques tenen un caràcter panoràmic i contextualitzador i van acompanyades del comentari de textos teòrics i crítics. Les sessions dedicades a la lectura se centren en l'anàlisi de les obres de lectura obligatòria i d'altres documents complementaris.

El calendari detallat amb el contingut de les diferents sessions es penjarà al Campus Virtual, on l'alumnat podrà trobar també el corpus de textos de lectura obligatòria de cada un dels autors que es treballaran; la descripció dels exercicis i pràctiques i qualsevol altre material docent i informació necessaris per a l'adequat seguiment de l'assignatura.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposició (oral o escrita) sobre un text teòric o crític	15	0,6	7, 10, 12, 14, 16, 18, 22, 25, 27, 28, 30, 31, 32
Exposició, per part del professor, dels punts del programa; contextualització de les lectures escollides.	30	1,2	10, 14, 15, 25, 27
Tipus: Supervisades			
Anàlisi i discussió de textos periodístics, teòrics i crítics	20	0,8	2, 7, 10, 14, 18, 22, 23, 25, 27
Tipus: Autònomes			
Cerca bibliogràfica. Fonts i recursos documentals	30	1,2	4, 34
Comentari escrit de textos periodístics, teòrics i crítics, amb guiatge del professor	25	1	7, 10, 12, 16, 18, 22, 23, 25, 27, 31, 34
Lectura guiada de textos	20	0,8	2, 7, 10, 18, 27, 32

Avaluació

El sistema d'avaluació s'organitza en 4 tipus d'activitats o mòduls, cadascun dels quals tindrà assignat un pes específic en la qualificació final:

Mòdul d'assistència i participació, amb un pes global del 10%.

Mòdul de presentacions orals, amb un pes global del 15% (cada estudiant haurà d'analitzar un text periodístic, teòric o crític).

Mòdul de proves escrites, amb un pes global del 50 % (un examen final sobre la matèria).

Mòdul de lliurament de treballs, en què s'avaluarà un treball escrit amb un pes global del 25%.

Les dates de les diferents activitats d'avaluació es comunicaran a l'alumnat el primer dia de classe.

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor o professora informará l'alumnat (Moodle) del procediment i la data de revisió de les qualificacions.

El sistema de recuperació preveu que es puguin realitzar proves diferents segons les necessitats d'aprenentatge de l'estudiant, amb l'objectiu de recuperar almenys un 50% de les activitats realitzades.

Per participar a la recuperació l'alumnat ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues terceres parts de la qualificació total de l'assignatura, i ha d'haver assolit en conjunt una qualificació entre el 3,5 i el 4,9. La nota màxima de la recuperació és un 5.

Per poder aprovar l'assignatura cal obtenir un 5. L'estudiant rebrà la qualificació de "no avaluable" sempre que no hagi lliurat més del 30% de les activitats d'avaluació.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0

Avaluació única

Consistirà en la realització de tres activitats:

1. Treball: antologia crítica de textos d'un autor del temari (35%)
2. comentari oral d'un article literari (15%)
3. prova escrita sobre el temari del curs (50%)

La data de realització de l'avaluació única es comunicarà a l'alumnat en començar el curs.

Les condicions per aprovar l'assignatura i les de la reavaluació dels estudiants d'avaluació única són les mateixes que s'han indicat per als estudiants d'avaluació continuada.

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació activa a classe, conferències, activitats complementàries	10%	1	0,04	6, 7, 14, 15, 21, 22, 24, 25, 27, 28, 31
Exercicis i treballs	25%	3	0,12	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 34, 35, 36
Presentació orals	15%	2	0,08	1, 3, 4, 6, 7, 10, 12, 14, 15, 16, 21, 22, 25, 26, 27, 28, 29, 33, 34, 35, 36
Proves escrites	50%	4	0,16	2, 6, 7, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 21, 22, 23, 27, 28, 29, 31, 32, 33

Bibliografia

Al llarg del curs es proporcionarà bibliografia més específica sobre els autors i publicacions del temari.

ACOSTA MONTORO, José (1973). *Periodismo y literatura* (2 vols.). Madrid: Guadarrama.

- ALTÉS, Elvira (2007). *Les Periodistes del temps de la República*. Barcelona: Col·legi de Periodistes de Catalunya-Diputació de Barcelona.
- ANGULO EGEA, Maria (coord.) (2010). *Periodismo literario*. Madrid: Editorial Fragua.
- BLOM, Philipp (2016). *La fractura: Vida y cultura en Occidente, 1918-1938*. Barcelona: Anagrama.
- CANOSA, Francesc & YESTE, Elena (eds.) (2028). *Dones que surten del paper. Periodistes catalanes que expliquen un país*. Juneda: Editorial Fonoll.
- CANOSA, Francesc & VILA, Enric (coord.) (2007). "Els clàssics del periodisme català: de la Renaixença a la Guerra Civil", *Tripodos*, núm. 20.
- CASASÚS, Josep M. (1992). «El periodisme literari del segle XIX», *Anuari Verdaguer 1991*, ps. 9-18.
<https://raco.cat/index.php/AnuariVerdaguer/article/view/67601/86044>
- CASASÚS, Josep M. (1987). *El pensament periodístic a Catalunya*. Barcelona: Curial.
- CASASÚS, Josep M. (1998). *El periodisme a Catalunya*. Barcelona: Plaza & Janés.
- CASASÚS, Josep M. (1996). *Periodisme català que ha fet història*. Barcelona: Proa.
- CHILLÓN, Lluís-Albert (1993). *Literatura i periodisme*. Universitat de València.
- CHILLÓN, Lluís-Albert (1990). *El reportatge novel·lat* (tesi doctoral). Universitat Autònoma de Barcelona.
- ESPINET, Francesc i altres (1989). *Prensa, comunicació i cultura a Catalunya durant el primer terç del segle XX*. Universitat Autònoma de Barcelona.
- GIMFERRER, Pere (1996). *Literatura catalana i periodismo* Barcelona: Generalitat de Catalunya.
- GÓMEZ MOMPART, Josep Lluís (1992). *La gènesi de la premsa de masses a Catalunya (1902-1923)*, Barcelona: Pòrtic.
- GUILLAMET, Jaume (2003). *Història del periodisme. Notícies, periodistes i mitjans de comunicació*. Barcelona: Aldea Global.
- LEÓN GROSS, Teodoro (1996). *El artículo de opinión*. Barcelona: Ariel.
- MANENT, Albert. "Assaig, periodisme i memòries (1918-1938). Dins: MOLAS, Joaquim i altres (dirs.) (1987). *Història de la literatura catalana. Part moderna*. Vol. 10, ps. 191-211. Barcelona: Ariel.
- MARÍN, Enric (1989). *La premsa de Barcelona durant la Segona República*, Universitat Autònoma de Barcelona.
- MONTERO, Francesc & PLA, Xavier (eds.) (2014). *Cosas vistas, Cosas leídas (La edad de oro del periodismo literario en Cataluña, España y Europa)*. Edition Reichenberger (Problemata Literari, 76).
- PRIETO I BERBEGAL, Albert (2012). «Els periodistes dels anys trenta o el periodisme català de qualitat», *Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics*, n. XXIII (2012), p. 417-424.
<https://raco.cat/index.php/ButlletiSCEH/article/view/77098/438878>
- REAL, Neus (2006). *Dona i literatura a la Catalunya de preguerra*. Barcelona. PAM.
- (2021). "La prosa de no-ficció". Dins: CASTELLANOS, Jordi & MARRUGAT, Jordi (coord.) (2021). *Història de la literatura Catalana (Vol. 7). Literatura Contemporània (III). Del 1922 al 1959*, ps. 263-294.
- SINGLA CASELLAS, Carles (2006). *Mirador (1929-1937). Un model de periòdic al servei d'una idea de país*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
- TORRENT, Joan i TÀSIS, Rafael (1966). *Història de la premsa catalana*. Barcelona: Bruguera.

----- (1961). *Un segle de vida catalana*. Vol. I: ps. 156-160, 435-441 i vol. II: ps. 732-741, 1194-1214. Barcelona: Alcides.

UZCANGA MEINECKE, Francisco (ed.) (2016). *La eternidad de un día. Clásicos del periodismo literario alemán (1823-1934)*. Barcelona: Acantilado.

https://arca.bnc.cat/arcabib_pro/ca/inicio/inicio.do (Arxiu de revistes catalanes antigues)

https://crai.ub.edu/ca/coneix-el-crai/biblioteques/biblioteca-pavello-republica/republica/publicacions_periodiques#

<https://www.girona.cat/sgdap/cat/premsa.php>

Programari

Cap